

David Herbert
Lawrence

Milenec
lady Chatterleyové

Milenec lady Chatterleyové

*Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu nakladatele.*

Translation © František Vrba, 1990, 2023

Cover © Adéla Korbelářová, 2025

© DOBROVSKÝ s.r.o., 2025

ISBN 978-80-277-5512-7 (pdf)

David Herbert
Lawrence

Milenec
lady Chatterleyové

$\frac{1}{4}$
O₀

KAPITOLA 1

Náš věk je v podstatě tragický, a tak ho odmítáme tragicky brát. Katastrofa se přehnala, stojíme mezi troskami, začínáme si budovat nová bydliště, chovat nové nadějičky. Je to pořádná dřina: do budoucnosti dnes nevede žádná hladká silnice, místo toho obcházíme nebo přelézáme překážky. Musíme žít bez ohledu na to, kolik obloh se nám zhroutilo.

Přibližně v takovém postavení byla Constance Chatterleyová. Válka jí strhla střechu nad hlavou. A ona si uvědomila, že člověk musí žít a učit se.

Provádala se za Clifforda Chatterleyho v roce 1917, když byl doma měsíc na dovolené. Prožili ten měsíc v lůžkách. Pak se vrátil do Flander, odkud ho šest měsíců nato poslali zpátky do Anglie, víceméně roztrhaného na kusy. Jeho ženě Constanci tenkrát bylo třiačtyřicet a jemu devětatřicet.

Lpěl na životě přímo zázračně. Nezemřel a kusy se zdály znovu srůstat. Dva roky zůstal v rukách lékařů. Potom ho prohlásili za vyléčeného a mohl se vrátit zpátky do života se spodní polovinou těla od kyčlí dolů navždycky ochrnutou.

To bylo v roce 1920. Clifford s Constancí se vrátili do jeho domova, na zámek Wragby, který byl rodinným „sídlem“.

Jeho otec zatím zemřel, Clifford teď byl baronetem, sirem Cliffordem, a Constance lady Chatterleyovou. Přišli, aby začali vést domácnost a manželský život v dost opuštěném domově Chatterleyů s dost nedostatečnými příjmy. Clifford měl sestru, ale ta odjela pryč. Jinak neměl žádné blízké příbuzné. Jeho starší bratr padl ve válce. Navždycky zmrzačen, s vědomím, že nikdy nemůže mít děti, vrátil se Clifford domů do zakouřené střední Anglie, aby udržel jméno Chatterleyů při životě, dokud to bude v jeho moci.

Nebyl doopravdy nijak sklíčený. Mohl se sám vozit po domě na kolečkové židli a měl vozík pro nemocné s připevněným motorkem, takže se mohl pomalu projíždět po zahradě a po krásném melancholickém parku, na který byl ve skutečnosti velice pyšný, třebaže předstíral, že mu na něm zhora nezáleží.

Poněvadž tolik vytrpěl, schopnost utrpení ho do jisté míry opustila. Zůstával nedotčený, bystrý a veselý, skoro by se dalo říci bujarý s tím svým ruměným, zdravě vypadajícím obličejem a světle modrýma, vyzývavýma a jasnýma očima. Rameň měl široká a mocná, ruce velice silné. Nákladně se oblékal a nosil elegantní kravaty z londýnské Bond Street. Přesto však mu byl ve tváři vidět ostražitý, trochu prázdňový výraz mrzáka.

Jeho život visel předtím tak na vlásku, že mu to, co mu z něho zbylo, bylo úžasně drahocenné. Z úzkostlivého jasu jeho očí bylo zřejmé, jak je pyšný, že po tom velkém otřesu ještě žije. Byl však raněn natolik, že něco v něm zahynulo, některé jeho pocity vymizely. Zůstala po nich prázdnota necitelnosti.

Constance, jeho žena, byla různolící, venkovsky vyhlížející dívka s hebkými hnědými vlasy, statným tělem a s pomalými pohyby, plnými nezvyklé energie. Měla velké udivené oči a měkký lahodný hlas a vypadala, jako by právě přišla ze své rodné vesnice. Jenomže to tak vůbec nebylo. Její otec byl kdysi

dobře známý člen Královské akademie, starý sir Malcolm Reid. Její matka patřila v dobách prerafaelitského rozkvětu ke kultivovaným fabiánům. Mezi umělci a vzdělanými socialisty se Constanci i její sestře Hildě dostalo výchovy, kterou by bylo možno označit za esteticky nekonvenční. Byly brány do Paříže, do Florencie a do Říma, aby se nadýchaly umění, a byly brány i druhým směrem, do Haagu a do Berlína, na velké socialistické sjezdy, kde řečníci mluvili všemi civilizovanými jazyky a nikdo nepřicházel do rozpaků.

Obě dívky proto od útlého mládí neodstrašovalo ani umění, ani ideální politika. Bylo to jejich přirozené ovzduší. Byly zároveň kosmopolitní i provinciální, s oním kosmopolitně provinciálním názorem na umění, který jde ruku v ruce s čistými sociálními ideály.

V patnácti letech byly poslány do Drážďan, aby tam kromě jiného studovaly hudbu. A zažily tam krásné časy. Žily volně mezi studenty, diskutovaly s muži o filozofických, sociologických a uměleckých problémech a plně se mužům vyrovnaly, ba ještě je předčily, protože byly ženy. A toulaly se po lesích se statnými mládenci s kytarami, brnky brnk! Zpívaly písničky *wandervogelů* a byly volné. Volné! To bylo to veliké slovo. Venku v otevřeném světě, venku v jitřních lesích, s bujnými mladými chlapci, kteří měli nádherné hlasy, volné dělat si, co chtěly, a – především – říkat si, co chtěly. Na hovorů záleželo nejvíce, na vášnivém výměně slov. Láska byla jen podružný průvodní zjev.

Jak Hilda, tak Constance si odbyly své pokusné milostné poměry, když jim bylo osmnáct. Mladí muži, se kterými tak vášnivě hovořily, tak bujaře zpívaly a tak svobodně tábořily pod stromy, vyžadovali samozřejmě milostné spojení. Dívky váhaly, ale tolik se přece o té věci mluvilo, pokládala se za tak důležitou. A muži byli tak pokorní a tolik žadonili. Proč

by dívka nemohla projevit královskou velkomyslnost a dát se darem?

Daly se tedy darem, každá tomu mládenci, se kterým vedla nejchytřejší a nejdůvěrnější diskuse. Diskuse a debaty byly to hlavní; milování a tělesné spojení bylo jen jakýmsi návratem k primitivitě s určitou dávkou zklamání. Dívka pak už nebyla do chlapce tolik zamilovaná a měla trochu sklon nenávidět ho, jako by se vetřel do jejího soukromí a vnitřní svobody. Pro dívku totiž samozřejmě veškerá důstojnost a smysl života záležely v dosažení absolutní, dokonalé, ryzí a vznešené svobody. Co jiného život pro dívku znamenal? Setrást staré a špinavé vztahy a područí.

A nechť se to jakkoli sentimentálně opentlovalo, tyhle sexuální záležitosti byly jedním z nejstarších a nejšpinavějších vztahů a područí. Básníci, kteří je oslavovali, byli většinou muži. Ženy vždycky věděly, že tu je něco lepšího, něco vyššího. A teď to věděly určitěji než kdy jindy. Nádherná čistá svoboda ženy byla neskonale obdivuhodnější než jakákoli sexuální láska. Jediným neštěstím bylo, že muži v tom ohledu zůstávali za ženami o tolik pozadu. Domáhali se pohlavních styků jako psi.

A žena se musela podvolit. Takový muž byl ve svých choutkách jako dítě. A žena se mu musela podvolit v tom, co chtěl, jinak by nejspíš jako dítě začal trucovat a naštvane by odešel a zkazil by tak dosavadní velmi příjemný vztah. Žena se však mohla muži podvolit, a nevydat mu přitom své vnitřní svobodné já. S tímhle básníci a mluvkové o sexu zřejmě dost nepočítali. Žena si mohla vzít muže, aniž se mu ve skutečnosti vzdala. Určitě si ho mohla vzít, aniž se vydala do jeho moci. Spíš mohla využít téhle sexuální záležitosti, aby sama získala moc nad ním. Stačilo totiž, aby se při pohlavním styku zdržela a nechala ho dokončit a vydat se, aniž sama dospěla k vyvrcholení, a pak mohla spojení prodloužit a dosáhnout

svého orgasmu a vyvrcholení, když on už byl jenom jejím nástrojem.

Obě sestry si odbyly svou milostnou zkušenost do vypuknutí války a pak byly spěšně odvolány domů. Žádná z nich se do žádného mládence nikdy nezamilovala, dokud si nebyli velmi blízko skutečně doslova: dokud je totiž hluboce nezaujal vzájemný rozhovor. To úžasné, hluboké, neuvěřitelné vzrušení, jaké skýtá vášnivý rozhovor s opravdu chytrým mladým mužem, rozhovor po celé hodiny a pokračující den za dnem po celé měsíce... to si nikdy ani ve snách nedovedly představit, dokud k tomu nedošlo. Rajský slib: Dostane se ti muže, abys s ním mluvila! – nebyl nikdy vysloven. Byl splněn dříve, než sestry poznaly, o jaký slib jde.

A jestliže po vznícené důvěrnosti oněch živých a oduševnělých diskusí došlo k pohlavnímu styku víceméně nevyhnutelně, budiž! Znamenal konec jedné kapitoly. I on přinášel své vlastní vzrušení: podivné rozechvělé vzrušení uvnitř těla, konečnou křeč sebeutvrzení, jako poslední slovo, dráždivé a velice podobné řádce hvězdiček, které mohou označovat konec odstavce a změnu tématu.

Když přijely dívky domů na letní prázdniny v roce 1913, to bylo Hildě dvacet a Connii osmnáct, jejich otec jasně poznal, že prožily milostnou zkušenost.

L'amour avait passé par là, prošla tudy láska, jak se říkává. Byl však sám zkušený muž a dával životu volný průběh. Pokud šlo o matku, nervózní churavou ženu v posledních měsících života, ta si jen přála, aby její dcery byly „svobodné“ a došly „sebenaplnění“. Sama nikdy nedokázala být docela sama sebou; bylo jí to odepřeno. Bůhsámví proč, vždyť měla svůj vlastní příjem i vlastní rozum. Vinila z toho manžela. Ale ve skutečnosti za to mohl nějaký starý cejch autority, který poznamenal její myšlení nebo duši a jehož se nemohla zbavit. Nemělo

to co dělat se sirem Malcolmem, který nechal svou nervózně nepřátelskou, hrdou manželku vládnout nad vlastní domácností a sám si šel svou cestou.

Tak tedy byly dívky „svobodné“ a vrátily se zpátky do Drážďan ke své hudbě a univerzitě a ke svým mládencům. Milovaly každá svého příslušného mladého muže a příslušní mladí muži milovali zase je s veškerou vášní duševní přitažlivosti. Všechny ty báječné věci, které si mladí mužové mysleli a vyslovovali a psali, mysleli si a vyslovovali a psali pro mladé ženy. Connii mladý muž byl hudebník, Hildin byl technik. Ale oba žili jen pro své mladé ženy. Totiž v myšlenkách a duševních vznětech. V jiných ohledech vyšli trochu zkrátka, i když o tom nevěděli.

I na nich bylo zřejmé, že jimi prošla láska; totiž fyzická zkušenost. Je zajímavé, jakou jemnou, ale neklamnou proměnu to vyvolá v těle mužů i žen: žena rozkvete, rafinovaněji se zaoblí, její mladá hranatost zvláční a v jejím výrazu se projeví buď dychtivost, nebo vítězosláva; muž o hodně zklidní, obrátí se víc do sebe, sám obrys jeho ramen a hýždí působí méně sebevědomě a váhavěji.

Ve chvíli, kdy pocítily sexuální vzrušení v celém těle, sestry téměř podlehly neznámé mužské moci. Ale rychle se vzpamatovaly, přijaly sexuální vzrušení jako pouhý pocit a zůstaly svobodné. Kdežto muži z vděčnosti za sexuální zkušenost propadli ženě celou duší. A tvářili se pak, jako by ztratili stříbrňák a našli měďák. Ten Connii byl trochu nabručený a Hildin trochu uštěpačný. Ale takoví už muži jsou! Nevděční a stále neukojení. Když s nimi nespíte, nenávidí vás, protože je nechcete; a když s nimi spíte, nenávidí vás zase z nějakého jiného důvodu. Nebo docela bez důvodu, až na ten, že jsou to rozmazlené děti, které se nespokojí ničím, co dostanou, ať dělá žena co dělá.

Jakmile však vypukla válka, Hilda a Connie musely narychlo zpátky domů, když byly doma už předtím v květnu na matčině

pohřbu. Do Vánoc roku 1914 oba jejich mladí Němci padli. Sestry pak plakaly a vroucně mladé muže milovaly, ale přitom na ně v srdci zapomněly. Mládenci pro ně přestali existovat.

Obě sestry bydlely v otcově, či vlastně matčině domě v Kensingtonu a stýkaly se s mladou cambridgeskou skupinou, se skupinou, která propagovala „svobodu“ a flanelové kalhoty a flanelové rozhalenky a jistý druh dobře vychované citové anarchie a šeptavý, mumlavý tón řeči a přecitlivělé způsoby. Hilda se však náhle provdala za muže o deset let staršího, než byla sama, za obstarlejšího příslušníka této cambridgeské skupiny, za muže se slušným jménem a s pohodlným rodinným místem na ministerstvu. Psal také filozofické eseje. Bydlela s ním v menším domku ve Westminsteru a pohybovala se v té dobré společnosti ministerských činitelů, kteří nepatří ke špičkám, ale jsou, nebo rádi by byli skutečně inteligentní silou národa; lidí, kteří vědí, o čem mluví, nebo aspoň mluví, jako by to věděli.

Connie se trochu zabývala válečnou pomocí a stýkala se s těmi nesmiřitelnými cambridgeskými radikály ve flanelových kalhotách, kteří se mírně vysmívali všemu, alespoň prozatím. Jejím „přítelem“ byl jistý Clifford Chatterley, dvaadvacetiletý mladý muž, který přispěchal domů z Bonnu, kde studoval důlní techniku při těžbě uhlí. Předtím strávil dva roky v Cambridgi. Teď se stal nadporučíkem v elitním pluku, takže se mohl všemu vysmívat slušivěji v uniformě.

Clifford Chatterley byl z vyšší třídy než Connie. Connie patřila k zámožné inteligenci, kdežto on k aristokracii. Ne k té nejvyšší, ale přece jen. Jeho otec byl baronet a jeho matka bývala dcera vikomtova.

Jenomže Clifford, ačkoli měl lepší školy a patřil víc do „společnosti“ než Connie, byl svým způsobem provinciálnější a ostýchavější. Cítil se doma ve svém úzkém „velkém světě“, totiž

ve společnosti statkářských aristokratů, byl však plachý a nervózní před celým tím druhým velkým světem, který se skládá z nesmírných zástupů středních i nižších tříd a z cizinců. Po pravdě řečeno, bál se tak trochu lidstva středního a nižšího stavu i cizinců, pokud nebyli z jeho vlastní třídy. Byl si jistým ochromujícím způsobem vědom své vlastní bezbrannosti, ačkoli ho chránily všechny jeho výsady. Je to podivné, ale je to jev dneska dost častý.

Zvláštní poddajná sebejistota dívky jako Constance Reidová ho proto oslnila. Byla o tolik víc svou vlastní paní v tom vnějším chaotickém světě, než byl on pánem svým.

Přesto však i on byl buřič; bouřil se dokonce proti své vlastní třídě. Ale buřič je snad příliš silné slovo, až příliš silné. Byl jenom stržen všeobecným populárním odporem mladých proti konvenci a proti každé skutečné autoritě. Otcové byli směšní; jeho vlastní paličatý otec především. A směšné byly i vlády; naše vlastní váhavá vláda zejména. A směšné byly rovněž armády, všichni ti staromódní generálští panáci, a rudolíci Kitchener v první řadě. Dokonce i válka byla směšná, i když hubila spoustu lidí.

Vlastně všechno bylo směšné, trochu anebo hodně; rozhodně bylo do jisté míry směšné všechno, co bylo nějak spojeno s autoritou, ať už na vojně, ve vládě, nebo na univerzitách. A pokud si vládnoucí třída dělala nárok na vládnutí, byla směšná taky. Sir Geoffrey, Cliffordův otec, byl nanejvýš směšný tím kácením svých stromů a vytahováním havířů ze svých uhelných dolů, aby je hnal do války; tím svým vlastním bezpečím a patriotismem, ale taky tím, jak vynakládal na vlast víc peněz, než ve skutečnosti měl.

Když slečna Chatterleyová – Emma – přijela ze střední Anglie do Londýna, aby dělala ošetřovatelku, štiplavě o siru Geoffreym jeho odhodlaném vlastenectví svým klidným

způsobem vtipkovala. Starší bratr a dědic Herbert se smál hlasitě, třebaže stromy, které padaly na výdřevu zákopů, byly vlastně jeho. Clifford se však jen trochu rozpačitě usmíval. Všechno bylo směšné, svatá pravda. Ale když to šlo příliš těsně na tělo a člověk se stal směšným sám...? Lidé z jiných tříd jako Connie brali alespoň něco vážně. V něco věřili.

Brali vážně prosté vojáky a hrozbu všeobecné branné povinnosti a nedostatek cukru a karamel pro děti. Za to všechno ovšem směšně mohly úřady. Ale Clifforda se to nedotýkalo. Pro něj byly úřady směšné *ab ovo*, ne kvůli karamelám nebo tomíkům na frontě.

A úřady cítily, že jsou směšné, a počínaly si náramně směšným způsobem a na nějaký čas zavládl bláznivý zmatek. Dokud se nevyvinula situace na frontě a dokud Lloyd George nepřišel zachránit situaci doma. A to přesáhlo dokonce i směšnost, frivolní mládež se už nesmála.

V roce 1916 Herbert Chatterley padl, takže se Clifford stal dědicem. Dokonce i toho se zděsil. Byl tak prodchnut důležitostí svého postavení jakožto syn sira Geoffreyho a dítko z Wragby, že tomu nikdy nedokázal uniknout. A přece věděl, že v očích obrovského vroucího světa je i to směšné. Stal se dědicem odpovědným za Wragby. Není to strašné? A zároveň nádherné a současně snad naprosto absurdní?

Sir Geoffrey v tom žádnou absurditu neviděl. Byl bledý a napjatý, uzavřený do sebe a paličatě odhodlaný zachránit svou vlast i své vlastní postavení, ať už s Lloydem Georgem, či s kýmkoli. Byl tak odříznut, tak odloučen od skutečné Anglie, tak dokonale neschopný, že měl dobré mínění dokonce o Horatiovi Bottomleym. Sir Geoffrey stál za Anglií a za Lloydem Georgem, jako jeho předkové stáli za Anglií a za svatým Jiřím – a nikdy nepoznal, že je v tom rozdíl. A tak sir Geoffrey porážel dříví a podporoval Lloyda George a Anglii, Anglii a Lloyda George.

A chtěl, aby se Clifford oženil a zplodil dědice. Clifford otce pokládal za beznadějný anachronismus. Ale v čem pokročil sám dál, kromě toho nesmělého smyslu pro směšnost všeho a pro svrchovanou směšnost svého vlastního postavení? Čtě nechtě totiž přijal svůj baronetský titul i Wragby s nejvyšší vážností.

Živé vzrušení z války vyprchalo... odumřelo. Příliš mnoho smrti a hrůzy. Člověk potřeboval podporu a útěchu. Člověk potřeboval zakotvit v bezpečném světě. Muž potřeboval ženu.

Sourozenci Chatterleyovi, dva bratři a sestra, prožili život v podivné izolaci, uzavření spolu na Wragby přes všechny své známosti. Pocit izolace posiloval rodinné pouto, pocit slabosti jejich postavení, pocit bezbrannosti, přes jejich titul a pozemky, nebo snad právě kvůli nim. Byli odříznuti od té průmyslové střední Anglie, ve které trávili život. A od své vlastní třídy byli odříznuti zahloubanou, tvrdohlavou a uzavřenou povahou sira Geoffreyho, svého otce, který jim byl směšný, ale na něhož reagovali tak citlivě.

Ti tři si kdysi řekli, že budou žít vždycky společně. Ale Herbert teď padl a sir Geoffrey chtěl, aby se Clifford oženil. Sir Geoffrey se o tom sotva zmínil; mluvil velice skoupě. Ale jeho mlčenlivému, tíživému naléhání, aby k tomu došlo, se Clifford těžko mohl ubránit.

Jenomže Emma řekla ne! Byla o deset let starší než Clifford a cítila, že jeho sňatek by byl dezercí a zradou na tom, za čím mladí členové rodiny stáli.

Clifford se přesto oženil s Connií a prožil s ní měsíc líbánek. Bylo to ve strašném roce 1917 a sblížili se spolu jako dva lidé na potápějící se lodi. On se oženil jako panic a sexuální stránka pro něj mnoho neznamenal. I bez ohledu na to si byli tak blízcí, on a ona. A Connie se málem nadchla tou důvěrností, která přesahovala sex a mužovo „ukojení“. Clifford ostatně netoužil jenom po svém „ukojení“ natolik, jako se to zdálo u takové

spousty mužů. Ne, jejich důvěrnost byla hlubší, nějak osobnější. A sex byl pouhou vedlejší záležitostí nebo přídatkem, jedním z těch podivně zastaralých organických procesů, které přežívají se svou osobitou neohrabaností, ale nejsou ve skutečnosti nezbytné. Connie nicméně chtěla děti, byť i jen proto, aby upevnily její postavení proti švagrové Emmě.

Jenomže na začátku roku 1918 byl Clifford převezen domů v cárech a žádné dítě tu nebylo. A sir Geoffrey zemřel zklamáním.

KAPITOLA 2

Connie s Cliffordem přijeli domů na Wragby na podzim roku 1920. Slečna Chatterleyová, dosud znechucená bratrovým odpadlictvím, odjela pryč a žila v malém bytě v Londýně.

Wragby byl dlouhý nízký starý dům z hnědého kamene, s jehož stavbou se započalo zhruba v polovině osmnáctého století a k němuž se přistavovalo, až vznikl rozsáhlý konglomerát bez valné osobitosti. Stál na návrší v pěkném starém dubovém parku, ale nablízku bylo bohužel vidět komín tevershalské šachty s mračny páry a kouře a o něco dál na vlhkém a zamlženém úbočí kopce nevábne roztroušenou vesnici Tevershall, vesnici, která začínala skoro u bran parku a táhla se v naprosto beznadějně ošklivosti dlouhou a ponurou míli: řady ubohých, malých, ukoptěných cihlových domků s víky černých břidlicových střech, s ostrými rohy, vyzývavě zpustlých a bezútěšných.

Connie byla zvyklá na Kensington nebo na skotskou vysočinu nebo na sussexské duny; to byla její Anglie. Se stoicismem mládí vzala jediným pohledem na vědomí svrchovaně bezduchou ošklivost uhelného a železářského vnitrozemí a dál se o ně nestarala: brala je jako něco neuvěřitelného, o čem se nepřemýšlí. Z dost stísnujících pokojů na Wragby slyšela hrkání třídících sít, supění parostroje na spouštění důlních

klecí, řinkot huntů a chraplavé pohvizdování důlních lokomotiv. Tevershalské haldy hořely, hořely už celá léta, a bylo by stálo tisíce uhasit je. Musely tedy hořet. A když odtamtud vál vítr, což bylo často, dům byl plný čmoudu z toho sirného spalování výmětů zemského nitra. Ale i za bezvětrných dnů bylo ve vzduchu vždycky cítit něco podzemního: síru, železo, uhlí nebo kyselinu. Dokonce i na jarní čemeřici se ustavičně usazoval mour, neuvěřitelně, jako černá mana z oblohy posledního soudu.

Prostě to tu bylo, osudově předurčeno jako všechno ostatní! Bylo to dost ohavné, ale proč se proti tomu bouřit? Odkopnout to člověk nemohl. Trvalo to dál. Život, jako všechno ostatní! Na nízkém temném stropě mraků hořely v noci rudé skvrny a třásly se, naskakovaly, bobtnaly a opět se svažovaly jako bolestné spáleniny. To byly pece. Zpočátku Connii fascinovaly jakousi hrůzou; připadala si, že žije v podzemí. Pak si na ně zvykla. A ráno přšelo.

Clifford prohlašoval, že se mu na Wragby líbí víc než v Londýně. Že tenhle kraj má svou vlastní krutou vůli a lidé kuráž. Connii napadlo, co mají kromě toho; určitě ne oči ani mozky. Lidé tu byli stejně divocí, beztvární a pochmurní jako krajina a právě tak nevlídní. Jenomže v jejich hrdelním splývavém nářečí a v klapotu jejich ocvočkových důlních bagančat, když táhli po asfaltu domů z práce, bylo něco strašlivého a jaksi tajemného.

Nikdo mladého milostpána domů nevítal, žádné oslavy, žádná deputace, ba ani jediný květ. Jenom zmoklá jízda autem po temné mokré cestě prodírající se ponurými stromy ke svahu parku, kde se pásly šedivé zmoklé ovce, na návrší, kde se roztahovalo tmavohnědé průčelí domu, a hospodyně se svým manželem, kteří se třepetali při zemi jako nejistí nájemci, připravení vykoktat pár slov na uvítanou.

Mezi zámek Wragby a vesnicí Tevershall nebyl žádný styk, naprosto žádný. Nikdo nesmekal, nikdo nevysekával pukrlata. Havíři jenom koukali; obchodníci pošupovali před Connií čepicemi jako před známou a Cliffordovi nedbale kývali; to bylo všechno. Nepřekročitelná propast a jakýsi tichý odpor na obou stranách. Connie zpočátku trpěla tím vytrvalým mrholením odporu ze strany vesničanů. Pak se proti němu zatvrdila a stal se pro ni jakousi hořkou posilující medicínou, něčím, co člověk musí spolknout. Nešlo o to, že by ona a Clifford byli neoblíbení, patřili prostě k docela jinému živočišnému druhu než horníci. Nepřekročitelná propast, nepopsatelný rozpor, jaký snad neexistuje na jih od řeky Trentu. Ale ve střední Anglii a na průmyslovém severu nepřekročitelná propast, přes kterou se nelze domluvit.

Ty si zůstaň na své straně, já si zůstanu na své! Podivné popření společného tepu lidstva.

Abstraktně však vesnice s Cliffordem a Connií sympatizovala. Hmatatelně se to ovšem projevovalo tendencí – Nech mě na pokoji! – na obou stranách.

Farář byl příjemný člověk, asi šedesátník, žijící jen pro svou povinnost a osobně zatlačený skoro do ztracena tím mlčelivým – Nech mě na pokoji! – celé vesnice. Ženy havířů byly skoro všechny metodistky. Havíři nebyli nic. Ale i to málo z oficiální kněžské uniformy, co duchovní nosil, stačilo úplně zakrýt skutečnost, že je muž jako každý jiný. Kdepak, byl panáček Ashby, jakýsi automat na kázání a na modlení.

Tohle paličaté a pudové – Myslíme si, že jsme stejně dobří jako ty, třebaže ty jsi lady Chatterleyová, – Connii zpočátku hrozně mátl a zaráželo. Ta zvědavá, podezíravá falešná roztomilost, se kterou ženy havířů přijímaly její pokusy o sblížení, ten podivně urážlivý přízvuk jejich – A jémine! To teda sem nejčko někdo, když se mnou promluvila lady Chatterleyová!

Ale jen ať si proto nemyslí, že sem něco mín než vona! –, což vřdycky slyšela skřípat v jejich napůl podlézavém tónu, to bylo něco nemožného. Nemohla to nijak překonat. Bylo to beznadějně a urážlivě nekonformní.

Clifford je nechával na pokoji a ona se naučila jednat právě tak: chodila kolem nich, aniž se na ně podívala, a oni na ni civěli jako na krácející voskovou figurínu. Když s nimi Clifford měl co dělat, choval se dost povýšeně a pohrdavě; člověk si už nemohl dovolit jednat přátelsky. Vlastně byl vůbec dost přezíravý a pohrdavý ke každému, kdo nebyl z jeho vlastní třídy. Nikomu neustupoval a nijak se nesnažil o domluvu. A lidé ho neměli rádi ani neradi; patřil prostě k okolí jako důl a sám zámeček Wragby.

Ale ve skutečnosti byl Clifford teď, po svém zmrzačení, krajně plachý a nejistý. Nesnášel pohled na nikoho kromě osobního služebnictva. To proto, že musel sedět na kolečkové židli nebo ve vozíku pro mrzáky na způsob pojízdného křesla. Oblékal se nicméně se stejnou péčí jako vřdycky u nákladných krejčí a nosil vybrané kravaty z Bond Street stejně jako dřív, a odshora do pasu vypadal právě tak elegantně a působivě jako předtím. Nepatřil nikdy k oněm moderním zženštilým mladíkům; a se svým ruměným obličejem a širokými rameny působil dokonce trochu venkovansky. Ale jeho velice tichý váhavý hlas a jeho oči, zároveň smělé i polekané, sebevědomé i nejisté, odhalovaly jeho povahu. Choval se často s urážlivou přezíravostí a pak se zase skromně stahoval do pozadí, že se skoro třásl.

Connie a on k sobě byli připoutáni oním zdrženlivým moderním způsobem. On byl příliš vnitřně zraněn prudkým šokem svého zmrzačení, než aby se choval přirozeně a lehkomyšlně. Byl jako polámaná věc. A jako k takové k němu Connie vášnivě lnula.

Ale nemohla se ubránit pocitu, jak málo je vlastně Clifford ve spojení s lidmi. Havíři byli v jistém smyslu jeho vlastní lidé, ale on je viděl spíš jako předměty než jako lidi, jako by patřili spíš k dolu než k životu, spíš jako hrubé syrové fenomény než jako lidské bytosti kolem sebe. Svým způsobem se jich bál, nemohl teď jako mrzák snést, aby se na něj dívali. A jejich podivný primitivní život mu připadal stejně nepřírozený jako život ježků.

Zpovzdáli se o ně zajímal, ale jako člověk, který pozoruje hemžení pod mikroskopem nebo vzhlíží teleskopem vzhůru. Nebyl s nimi v kontaktu. Nebyl v opravdovém kontaktu s nikým, kromě tradičního kontaktu s Wragby, a prostřednictvím těsného svazku rodinné obrany s Emmou. Jinak se ho ve skutečnosti nedotýkalo nic; Connie cítila, že ona s ním opravdu, docela opravdu v kontaktu není; snad tu nebylo nic, k čemu mohli nakonec dospět, jenom k tomu popření lidského dotyku.

Přesto však na ní byl naprosto závislý; potřeboval ji v jednom kuse. Jak byl velký a silný, tak byl bezmocný. Mohl se vozit na kolečkové židli a měl svůj vozík s připojeným bafajícím motorkem, ve kterém se mohl pomalu projíždět po parku. Ale ponechán sám sobě byl docela ztracen. Potřeboval Connii, aby byla s ním, aby ho ujišťovala, že vůbec existuje.

Zachoval si však ctižádost. Dal se do psaní povídek; podivných, velmi osobních povídek o lidech, které znával. Byly chytré, dost pořouchlé, a přece nějakým záhadným způsobem bezvýznamné. Byly v nich neobyčejné a zvláštní postřehy. Ale chyběl jim dotyk, opravdový kontakt. Jako by se v nich všechno odbývalo ve vzduchoprázdnu. A protože pole života je dnes většinou uměle osvětlené jeviště, vystihovaly ty povídky s podivnou věrností moderní život, totiž moderní psychologii.

Clifford byl na své povídky téměř chorobně citlivý. Chtěl, aby je každý pokládal za dobré, za nejlepší, za *non plus ultra*.

Vycházely v nejmodernějších magazínech a byly chváleny a haněny, jak už to bývá. Jenomže pro Clifforda byla hana mukou, jako by ho probodávaly nože. Jako by v těch povídkách byla celá jeho bytost.

Connie mu pomáhala, jak jen mohla. Zpočátku ji to vzrušovalo. O všem s ní diskutoval, monotónně, naléhavě a vytrvale, a ona musela reagovat ze všech sil. Jako by se musela sebrat celá její duše i tělo i sex a vstoupit do těch jeho povídek. To ji vzrušovalo a pohlcovalo.

Tělesně žili velice málo. Connie musela dohlížet na domácnost. Ale hospodyně sloužila siru Geoffreymu už mnoho let, a ta vyschlá, postarší, svrchovaně korektní bytost – sotva se jí dalo říkat panská, ba ani ne žena –, která obsluhovala u stolu, byla v domě už čtyřicet roků. Ani obyčejné služby už nebyly mladé. Bylo to strašné! Co si má člověk s takovou domácností počít než nevšímat si jí? Všechny ty nekonečné pokoje, ve kterých nikdo nebydlel, všechna ta středoanglická pravidelnost, ta mechanická čistota a mechanický pořádek! Clifford si vymohl novou kuchařku, zkušenou ženu, která mu dřív vařila v jeho londýnském bytě. Jinak jako by v domě vládla nějaká mechanická anarchie. Všechno šlo docela hladce a v pořádku, v přísné čistotě a v přísné dochvilnosti; dokonce i v celkem přísné poctivosti. A přece to Connie pociťovala jako metodickou anarchii. Chybělo tomu organické pouto hřejivého citu. Dům působil stejně pustě jako ulice, kudy nikdo nechodí.

Co mohla dělat než nevšímat si toho? A tak si toho tedy nevšímala. Někdy přijížděla slečna Chatterleyová se svou aristokratickou hubenou tváří a triumfovala, když shledala, že se nic nezměnilo. Nikdy Connii neodpustila, že ji vypudila z duchovního svazku s bratrem. To ona, Emma, s ním měla plodit ty povídky a ty knihy; chatterleyovské povídky, něco nového na světě, co sem uvedli právě *oni*, Chatterleyové. Jiné

měřítka neexistovalo. Neexistovala žádná organická spojitost s myšlenkami a způsobem vyjádření, které tu byly předtím. Jenom to nové na světě: chatterleyovské knihy, naprosto osobní.

Conniein otec, když letmo navštívil Wragby, řekl dceři v soukromí: „To Cliffordovo psaní je chytré, ale nic v tom není. To nevydrží!“... Connie se podívala na statného skotského rytíře, který si celý život užíval, a do jejích očí, do těch velkých a dosud udivených modrých očí se vloudil prázdňý výraz. Nic v tom není! Co tím myslí, že v *tom nic není*? Když to kritika chválí a Cliffordovo jméno je skoro slavné, a dokonce to vynáší peníze... co tím otec myslí, že v Cliffordově psaní nic není? Co jiného by v něm mělo být?

Connie totiž přijala měřítko mladých: přítomný okamžik znamená všechno. A jeden okamžik následuje za druhým a nemusí k sobě navzájem patřit.

Bylo to její druhou zimu na Wragby, když jí otec řekl: „Doufám, Connie, že se nenecháš okolnostmi donutit, aby z tebe byla *demi-vierge*.“

„*Demi-vierge*!“ odpověděla Connie mlhavě. „Ale proč? Proč ne?“

„Ledaže by se ti to ovšem líbilo,“ pospíšil si dodat otec. Cliffordovi pak řekl totéž, když byli oba muži o samotě: „Mám strach, že Connii zrovna nesvědčí, aby zůstala *demi-vierge*.“

„Polopannou!“ odpověděl Clifford, překládaje si ten výraz, aby si jím byl jist.

Na okamžik se zamyslel a pak se do krvava zarděl. Pobouřilo ho to a urazilo.

„V jakém smyslu jí to nesvědčí?“ zeptal se škrobeně.

„Hubne... hranatí. Není to její styl. Connie není žádná nanicovitá mřenka, ale pořádný skotský pstruh.“

„Samozřejmě beze skvrn!“ poznamenal Clifford.

Chtěl potom Connii něco říci o té *demi-vierge*... o tom jejím polopanenství, ale nedokázal se k tomu přimět. Byl s ní zároveň až příliš důvěrný, a zase ne natolik důvěrný. Byl s ní ohromně zajedno, ve svých i v jejích myšlenkách, ale tělesně jeden pro druhého neexistovali a žádný z nich by nesnesl zatahování nějakého *corpus delicti* do jejich vztahu. Byli tak důvěrní a na-prosto mimo kontakt.

Connie nicméně uhodla, že otec mu něco řekl a že Clifford má něco na mysli. Věděla, že by mu na ní nevadilo, kdyby byla polopanna nebo z polosvěta, pokud by o tom neměl naprositou jistotu a nebyl by nucen přesvědčit se o tom. Co oči nevidí, toho duše neželí.

Connie s Cliffordem teď byli na Wragby skoro dva roky a trávili matný život pohlčení Cliffordem a jeho psaním. Nad jeho psaním jejich zájmy nikdy nepřestaly splývat. Diskutovali a zápasili s obtížemi kompozice a měli pocit, jako by se něco dělo, skutečně dělo, skutečně, ale v prázdnu.

A potud to byl také život: život v prázdnu. Všechno ostatní byla nicota. Bylo tu Wragby, bylo tu služebnictvo... ale přízračné, ve skutečnosti neexistující. Connie chodila na procházky do parku a do lesů, které sousedily s parkem, vychutnávala samotu a tajemnost, odkopávala hnědé podzimní listí a trhala jarní petrklíče. Ale to všechno bylo jako sen; nebo spíš jako zdánlivá podoba skutečnosti. Dubové listí pro ni bylo jako dubové listí zahlédnuté v čerícím se zrcadle, ona sama byla postavou, o které kdosi četl, jak trhá petrklíče, jež byly pouhými stíny nebo vzpomínkami či slovy. Ani ona, ani co jiného nemělo žádnou podstatu... žádný dotyk, žádný kontakt! Jen ten život s Cliffordem, to nekonečné spřádání příze vyprávění, detailních podrobností vědomí, těch příběhů, o kterých sir Malcolm prohlásil, že v nich nic není, že nepřetrvají. Proč by v nich něco mělo být, proč by měly

přetrvávat? Dosti má den na svém trápení. A okamžiku stačí *zdání* skutečnosti.

Clifford měl řadu přátel, vlastně spíš známých, a zvala je na Wragby. Zval nejrozumnější lidi, kritiky a spisovatele, lidi, kteří by pomohli chválit jeho knihy. A jim lichotilo, že jsou na Wragby zváni, a chválili. Connie to všechno dokonale chápala. Ale proč ne? I to byl jeden z těch prchavých odrazů v zrcadle. Co na tom bylo špatného?

Dělala těm lidem hostitelku... většinou mužům. Dělala příležitostně hostitelku i Cliffordovým aristokratickým příbuzným. Protože byla kypré, růžolící, venkovsky vyhlížející děvče náchylné k pihám, s velkýma modrýma očima, s kadeřavými hnědými vlasy, s měkkým hlasem a s dost silnými ženskými boky, byla pokládána za trochu starosvětskou a „nadělanou“. Nebyla žádná „nanicovatá mřenka“ s chlapeckou postavou, s plochou hrudí a s malým zadkem. Byla příliš ženská na to, aby byla docela podle módy.

A tak muži, zejména už ne mladí, se k ní chovali skutečně velice roztomile. Protože však věděla, jak by chudáka Clifford trýznil sebemenší náznak jejího flirtování, vůbec nijak je nepovzbuzovala. Byla klidná a neurčitá, neměla s nimi žádný kontakt a taky ho mít nehodlala. Clifford na sebe byl neobyčejně pyšný.

Jeho příbuzní s ní jednali velmi vlídně. Věděla, že ta vlídnost pramení z nedostatku strachu a že tihle lidé člověka nerespektují, dokud je nedokáže trochu postrašit. Ale zase s nimi nebyla v žádném kontaktu. Nechávala je, aby byli vlídní a přezíraví, dávala jim pocítit, že nemají proč tasit kordy a stavět se do stěhu. Nenavázala s nimi žádné opravdové spojení.

Čas plynul. Ať se dělo cokoli, nedělo se nic, poněvadž byla tak nádherně mimo kontakt. Žili s Cliffordem ve svých

myšlenkách a v jeho knihách. Ona dělala hostitelku... vždycky někoho měli v domě. Čas plynul jako na hodinách, najednou je půl deváté místo půl osmé.

KAPITOLA 3

Connie si nicméně uvědomovala jakýsi narůstající neklid. Z nedostatku spojení se jí zmocňoval neklid jako nějaké šílenství. Cukal jí údy, když nechtěla, aby se jí cukaly, napřimoval jí škubnutím páteř, když se nechtěla napřímit, ale raději by pohodlně odpočívala. Vzrušoval ji v hloubi těla, někde v lůně, až cítila, že musí skočit do vody a plavat, aby tomu unikla; nějaký šílený neklid. Rozbušil jí najednou bláznivě srdce bez nejmenšího důvodu. A hubla.

Byl to jenom neklid. Běhávala parkem, opouštěla Clifforda a lehávala obličejem v kapradí. Dostat se z domu... musela se dostat z domu a ode všech pryč. Les byl jejím jediným útočištěm, její svatyní.

Ale nebyl skutečným útočištěm a svatyní, protože k němu neměla žádný vztah. Byl jenom místem, kam mohla uniknout před ostatními. Nikdy se opravdu nedotkla vlastního ducha lesa... jestli vůbec měl něco tak nesmyslného.

Mlhavě sama věděla, že se nějak rozkládá. Mlhavě věděla, že ztratila spojení, že ztratila styk s podstatným a živoucím světem. Jen Clifford a jeho knihy, které neexistovaly... ve kterých nic nebylo! Prázdnota k prázdnotě. Mlhavě to věděla. Ale bylo to, jako by tloukla hlavou o kámen.

Otec ji znovu varoval: „Proč si nenajdeš nějakého fešáka, Connie? To by ti prospělo nejvíc.“

Tu zimu přijel na pár dní Michaelis. Byl to mladý Irčan, který si už v Americe vydělal spoustu peněz svými hrami. Nějakou dobu byl docela nadšeně přijímán elegantní společností v Londýně, protože psal elegantní společenské kusy. Pak si elegantní společnost postupně uvědomila, že byla zesměšněna všiváckým dublinským otrapou, a přes noc se od něho odvrátila. Michaelis se stal výlupkem všeho klackovství a neotesanosti. Zjistilo se, že je protianglický, a pro třídu, která ten objev učinila, to bylo horší než nejpodlejší zločin. Byl odpraven a jeho mrtvola hozena na smetiště.

Michaelis měl nicméně apartmá v Mayfairu a chodil si po Bond Street jako vzor džentlmena, protože ani nejlepší krejčí nemůžete donutit, aby odvrhli ničemné zákazníky, když zákazníci platí.

Clifford toho mladého třicetiletého muže pozval v nepříznivém okamžiku jeho životní dráhy. Ale přesto ho pozvat neváhal. Věděl, že Michaelisovi popřává sluch patrně několik miliónů lidí, a jako beznadějný vyvrženec bude nepochybně vděčný za pozvání na Wragby právě v tomhle okamžiku, kdy ho ostatní elegantní svět zavrhl. A z vděčnosti nepochybně Cliffordovi „nahraje“ tam u nich v Americe. Glanc a sláva! Člověku přibude spousta glancu, ať už to znamená, co chce, když se o něm mluví náležitým způsobem, zvláště tam „za velkou louží“. Clifford šel nahoru, a bylo pozoruhodné, jaký měl zdravý smysl pro reklamu. Michaelis ho nakonec co nejušlechtleji vypodobnil v jedné hře a Clifford se stal někým jako populárním hrdinou. Až do reakce na tu hru, kdy shledal, že byl vlastně zesměšněn.

Connie se trochu divila Cliffordovu slepému naléhavému pudu, aby ho znali, totiž aby ho znal ten širý beztvářý svět, který on sám neznal a z něhož měl rozpačitý strach; aby ho

znali jako spisovatele, jak prvotřídního moderního spisovatele. Connie věděla od úspěšného, starého, bodrého a příkře přimočarého sira Malcolma, že si umělci dělají reklamu sami, že se mohou přetrhnout, aby prosadili své zboží. Jenže její otec užíval již vyježděných kolejí, užívaných všemi ostatními členy Královské akademie, kteří prodávali své obrazy. Kdežto Clifford objevoval nové cesty inzerce, všemožného druhu. Zval na Wragby všemožné lidi, aniž si tím sám právě zadával. Byl však rozhodnut postavit si pomník vlastního věhlasu rychle, a tak využíval každého kamínku vhodného pro tu stavbu.

Michaelis přijel jaksepatří, ve velice pěkném autu se šoférem a se sluhou. Byl absolutně ve stylu Bond Street! Ale v Cliffordově venkovsky šlechtické duši se při pohledu na něj cosi vzepřelo. Michaelis nebyl docela... nebyl docela... vlastně nebyl vůbec to, prostě to, co chtěl naznačit jeho zevnějšek. Cliffordovi to stačilo ke konečnému úsudku. Ale byl k němu velice zdvořilý, totiž k jeho ohromujícím úspěchům. Čubčí bohyň, jak se jí říká, čubčí bohyň Úspěchu pobíhala s vrčením a ochranitelsky kolem Michaelisových pat, napůl pokorných a napůl vzdorně zarytých, a úplně Clifforda zastrašila, poněvadž se toužil s čubčí bohyň Úspěchu zprostitovat sám, jen kdyby o něj stála.

Michaelis očividně nebyl Angličan přes všechny ty krejčí, kloboučníky, holiče a obuvníky nejlepší londýnské čtvrti. Ne, ne, očividně nebyl Angličan; měl nevhodný nanicovatý bleďý obličej a nevhodné držení a nevhodně si stěžoval na svět. Záviděl a stěžoval si: to bylo zřejmě každému čistokrevnému anglickému džentlmenovi, který by se nesnížil k tomu, aby něco takového křičelo z jeho vlastního chování. Chudák Michaelis dostal příliš mnoho kopanců, takže ještě teď trochu připomínal psa s ohonem staženým mezi nohy. Prorazil čirým instinktem a ještě čířejší drzostí se svými hrami na jeviště a do

světél ramp. Zaujal obecenstvo. A myslel si, že už je kopancům konec. Bohužel nebylo... A nikdy nebude. Protože si o kopance v jistém smyslu sám říkal. Toužil někam, kam nepatřil... do anglických vyšších vrstev. A jak jejich příslušníci vychutnávali ty různé kopance, které mu uštěďřovali! A jak on je nenáviděl!

Přesto však cestoval se svým sluhou velice pěkným autem, ten dublinský parchant.

Bylo v něm něco, co se Connii líbilo. Nenařukoval se sám před sebou; neměl o sobě žádné iluze. S Cliffordem mluvil rozumně, stručně a prakticky o všem, co chtěl Clifford vědět. Nerozpovídal se a nedal se unést. Věděl, že byl na Wragby pozván, aby byl využit, a jako starý, mazaný, skoro lhostejný podnikatel nebo velkopodnikatel si nechal klást otázky a odpovídal na ně s co možná nejmenším zbytečným vynaložením citu.

„Peníze!“ řekl. „Na peníze musí být něco jako instinkt. Někdo má už takový dar od přírody, že je vydělává. Není to nic, o co člověk usiluje. Není to žádný trik, který by se dal narařit. Je to něco jako permanentní náhoda ve vaší vlastní povaze; jednou je začnete vydělávat a pak v tom pokračujete; nejspíš až k určitému bodu.“

„Ale jednou musíte začít,“ poznamenal Clifford.

„To se rozumí! Musíte do toho vniknout. Když zůstanete mimo, nedokážete nic. Musíte si prorazit cestu. Jakmile to jednou uděláte, nemůžete přestat.“

„Ale dokázal byste vydělat peníze jinak než psaním her?“ zeptal se Clifford.

„No, nejspíš ne. Možná jsem dobrý spisovatel a možná špatný, ale jsem spisovatel, píšu hry, a to musím. To je bez pochyby.“

„A myslíte si, že musíte psát zrovna populární hry?“ zeptala se Connie.

„Teď jste to trefila!“ obrátil se k ní v náhlém vzplanutí. „Na tom nic není! Na popularitě nic není. A když to tak vezmete,

není vlastně nic ani na publiku. Na mých hrách není opravdu nic, co by z nich *dělalo* populární hry. To ne. Jsou prostě jako počasí... takové, jako právě *musí* být... pro tu chvíli.“

Obrátil na Connii pomalu své kulaté oči, utopené v tak bezedné deziluzi, že se trochu zachvěla. Připadal jí tak starý... nekonečně starý, složený z vrstev deziluze, hromadících se v něm generaci po generaci jako geologický útvar; a zároveň byl opuštěný jako dítě. V jistém smyslu vyvrženec, ale se zoufalou vzdorovitostí své kysí existence.

„Ale stejně je obdivuhodné, co jste dokázal ve svém věku,“ prohlásil Clifford zamyšleně.

„Je mi třicet... pravda, je mi třicet!“ vybuchl najednou Michaelis a podivně se zasmál, dutě, triumfálně i zatrpkle.

„A jste sám?“ zeptala se Connie.

„Jak to myslíte? Jestli sám žiju? Mám svého sluhu. Je to Řek, jak tvrdí, a úplně budižkničemu. Ale nechávám si ho. A budu se ženit. No ano, musím se oženit.“

„Říkáte to, jako byste si měl dát vytrhnout mandle,“ zasmála se Connie. „Musíte se do toho tak nutit?“

Podíval se na ni s obdivem. „Víte, lady Chatterleyová, vlastně dost! Zjistil jsem... promiňte... zjistil jsem, že si nemůžu vzít Angličanku, a dokonce ani Irčanku...“

„Zkuste to s Američankou,“ navrhl Clifford.

„Chm, s Američankou!“ Dutě se zasmál. „Ba ne, požádal jsem sluhu, aby mi našel nějakou Turkyni nebo něco... něco blíž k Orientu.“ Connie upřímně kroutila hlavou nad tím podivným melancholickým případem neobyčejného úspěchu; říkalo se, že má příjem padesát tisíc dolarů jen z Ameriky. Někdy byl hezký, někdy, když se díval stranou a dolů a dopadalo na něj světlo, měl mlčenlivou, neproměnnou krásu černošské masky, vyřezávané ze slonoviny, s těma svýma kulatýma očima, silným a podivně vyklenutým čelem, s nehybnými a sevřenými ústy;

s tou momentální, ale zřetelnou nehybností, s onou bezčasovostí, o kterou usiluje Buddha a kterou černoši někdy vyjadřují, aniž o to vůbec nějak usilují; s něčím starým, prastarým, s jakousi rasovou odevzdaností. Věky odevzdanosti v osud rasy místo naší individuální rezistence. A pak to proplouvání, jako když plavou krysy v temné řece. Connie k němu náhle pocítila zvláštní nával sympatie, sympatie smíšené se soucitem a zabarvené odporem, která v úhrnu znamenala skoro lásku. Vyvrženec! Vyvrženec! A tomu říkají neotesanec! Oč neotesaněji a domýšlivěji vypadá Clifford! Oč hloupěji!

Michaelis poznal hned, že na ni udělal dojem. Obrátil na ni své kulaté, oříškové, lehce vystouplé oči s naprosto nezaujatým výrazem. Oceňoval ji i míru dojmu, kterým na ni zapůsobil. Ve společnosti Angličanů ho nic nemohlo zachránit před osudem věčného vyvrženice, ani láska ne. Jenomže ženy na něho někdy letěly... i Angličanky.

Věděl přesně, jak na tom je s Cliffordem. Byli jako dva cizí psi, kteří by na sebe rádi vrčeli, ale namísto toho se na sebe násilně usmívají. Ale s tou ženou si nebyl tak jist.

Snídaně se podávala v ložnicích; Clifford se nikdy neukazoval před obědem a jídelna byla trochu pustá. Po kávě Michaelis, neklidný a neposedný duch, uvažoval, co má podniknout. Byl krásný listopadový den... krásný, jak jen to bylo na Wragby možné. Rozhlédl se po melancholickém parku. Panebože! Jaké místo!

Poslal sluhu, aby se zeptal, jestli lady Chatterleyové nemůže nějak posloužit: chtěl si zajet do Sheffieldu. Přišla odpověď, zda by mu nevadilo zajít za lady Chatterleyovou nahoru do jejího obývacího pokoje.

Connie měla obývací pokoj ve druhém poschodí, nejvyšším poschodí ústřední části domu. Cliffordovy pokoje byly samozřejmě v přízemí. Pozvání do přijímacího pokoje lady

Chatterleyové Michaelisovi polichotilo. Šel slepě za sluhou... nikdy si nevšímal věcí kolem sebe a nebyl v kontaktu se svým okolím. V jejím pokoji se roztěkaně rozhlédl po krásných německých reprodukcích Renoira a Cézanna.

„Máte to tady ohromně příjemné,“ poznamenal se svým podivným úsměvem, jako by ho bolelo usmívat se a ukazovat zuby. „Je to od vás moudré, že jste se usadila tady nahoře.“

„Ano, taky si to myslím,“ přisvědčila.

Její pokoj byl jediný veselý, moderní pokoj v domě, jediné místo na Wragby, kde se vůbec projevila její osobnost. Clifford jej nikdy neviděl a zvala tam jen velice málo lidí.

Ted' seděli s Michaelisem proti sobě u krbu a povídali si. Vypytávala se ho na něho, na jeho matku a otce, na jeho bratry... ostatní lidé pro ni vždycky byli něčím jako divem, a když se v ní probudila sympatie, oprostila se od jakéhokoli třídního citění. Michaelis o sobě mluvil upřímně, docela upřímně, bez afektu, prostě odhaloval svou zatrpklou, lhostejnou duši potulného psa a pak projevil záblesk pomstychtivé pýchy na svůj úspěch.

„Ale proč jste takový samotář?“ zeptala se ho Connie a on se na ni znovu podíval těma svýma kulatýma pátravýma oříškovými očima.

„Někdo už takový je,“ odpověděl. A pak s nádechem důvěrné ironie: „Ale podívejte se, co vy sama? Nejste náhodou taky taková samotářka?“ Connii to trochu zarazilo, přemýšlela o tom chvíli a pak odpověděla: „Jenom v jistém smyslu! Ne docela jako vy!“

„A jsem já tak docela samotář?“ zeptal se s tím svým podivným úšklebkem, jako by ho bolely zuby; ten úšklebek byl tak křivý a oči měl tak naprosto neproměnlivě melancholické nebo stoické nebo zbavené všech iluzí nebo polekané.

„Proč?“ hlesla trochu bez dechu, když se na něj podívala. „To přece jste, ne snad?“

Cítila naléhavou prosbu, která k ní z něho vyzařovala, a vydlo ji to skoro z rovnováhy.

„Hm, máte docela pravdu!“ řekl, odvrátil od ní hlavu a podíval se stranou a dolů s onou podivnou nehybností prastaré rasy, která se dneska hned tak nevidí. Právě to připravilo Connii o schopnost vidět ho nezávisle na sobě samé.

Vzhlédl k ní kulatýma očima, které viděly a zaznamenávaly všechno. Zároveň k ní z jeho hrudi zaplakalo v noci plačící nemluvně, až jí zatrnulo v samém lůně.

„To je od vás hrozně hezké, že o mně přemýšlíte,“ řekl úsečně.

„Proč bych o vás neměla přemýšlet?“ zvolala, ale div jí přitom nedošel dech.

Zasípěl svým rychlým pokřiveným smíchem.

„Ach, takhle!... Smím vás chvíli držet za ruku?“ zeptal se najednou, upřel na ni oči s téměř hypnotickou silou a vyslal k ní úpěnlivou prosbu, která ji zasáhla přímo v lůně.

Zůstala na něj zírat, omámená a ohromená, a on přešel k ní, klekl si vedle ní, stiskl jí rukama oba kotníky, zabořil jí hlavu do klína a zůstal nehybný. Byla naprosto otupělá a omámená, shlížela v jakémisi úžasu na jeho útlý zátylek a cítila jeho obličej přitisknutý ke svým stehnům. Přes všechn horoucí strach se nemohla přemoci, aby něžně a soucitně nepoložila ruku na jeho bezbranný zátylek, a on se zachvěl hlubokým vnitřním otřesem.

Pak k ní vzhlédl s tou hroznou úpěnlivou prosbou v kulatých žhnoucích očích. Byla naprosto neschopna odporovat tomu. Odpověděla mu proudem nesmírné touhy, která jí vytryskla z prsou; musí mu dát všechno, všechno.

Byl pozorný a velice něžný milenec, velice něžný k ženě, neovladatelně se chvěl, a přece byl zároveň odpoutaný a bděle sledoval každý zvuk zvenčí.

Pro ni to neznamenal nic, nežli že se mu dávala. A nakonec se přestal třást a ležel tiše, docela tiše. Ona mu pak tápavými soucitnými prsty hladila hlavu, která jí ležela na nadrech.

Když vstal, políbil jí obě ruce, pak obě nohy v semišových trepkách, a mlčky odešel na druhý konec pokoje, kde zůstal stát zády k ní. Nějakou chvíli bylo ticho. Potom se obrátil a přišel zase k ní, jak tu seděla na svém původním místě u krbu.

„A teď mě nejspíš budete nenávidět!“ řekl tiše a nevyhnutelně. Rychle k němu vzhlédla.

„Proč bych měla?“ zeptala se.

„Většinou to dělají,“ prohlásil a pak se zarazil. „Totiž... u žen se to předpokládá.“

„Tohle je ten poslední okamžik, kdy bych vás mohla nenávidět,“ namítla rozmrzele.

„Já vím! Já vím! Mělo by to tak být! Jste ke mně *strašlivě* hodná...“ vykřikl nešťastně.

Divila se, proč je tak nešťastný. „Nechcete si zase sednout?“ zeptala se ho. Podíval se na dveře.

„Sir Clifford!“ poznamenal. „Nebude... nebude se...?“ Na okamžik se zamyslela. „Možná!“ řekla. A vzhlédla k němu. „Nechci, aby to Clifford věděl... ani tušil. Tolik by ho to bolelo. Ale nemyslím si, že je na tom něco špatného, vy ano?“

„Špatného! Panebože, to ne! Jenomže jste ke mně tak nekonečně hodná... Sotva to dokážu snést.“

Odvrátil se a ona viděla, že se v příštím okamžiku rozvzlyká.

„Ale Clifford se to přece dovědět nemusí, že ne?“ zaprosila. „*Vážně* by ho to hrozně bolelo. A když se nic nedoví a nebude nic tušit, nebude to bolet nikoho.“

„Ode mne?“ skoro vybuchl. „Ode mne se nic nedoví! Uvidíte, jestli ano. Já abych se prozradil! Haha!“ zasmál se dutě a cynicky takové představě. Pozorovala ho s údivem. Pak jí řekl: „Smím vám políbit ruku a odejít? Zajedu si myslím do

Sheffieldu a naobědvám se tam, jestli smím, a vrátím se ke svačině. Smím pro vás něco udělat? Smím si být jist, že ke mně necítíte nenávist? – A že nebudete?“ skončil se zoufalou cynickou notou.

„Ne, necítím k vám nenávist,“ řekla. „Myslím si, že jste milý.“

„Ach!“ vyhrkl prudce. „Radši když mi říkáte tohle, než kdybyste mi řekla, že mě milujete. Znamená to o tolik víc... Tak na shledanou odpoledne. Mám toho do té doby spoustu na přemýšlení.“ Políbil jí pokorně ruce a byl pryč.

„Nějak toho mladíka nemohu vystát,“ prohlásil Clifford u oběda.

„Proč?“ zeptala se Connie.

„Je to takový klacek pod tou svou politurou... jen čeká, aby se před námi mohl vytahovat.“

„Mně se zdá, že k němu lidé byli hrozně nelaskaví,“ řekla Connie.

„Divíš se jim? A myslíš snad, že on se může ztrhat, aby se v laskavosti překonal?“

„Zdá se mi, že je v něm určitá velkomyslnost.“

„Ke komu?“

„To přesně nevím.“

„Přirozeně nevíš. Bojím se, že si pleteš velkomyslnost s bezohledností.“

Connie se odmlčela. Plete si to? Dost možná. A přece ji Michaelisova bezohlednost do jisté míry fascinovala. Urazil celé dálky, kde Clifford se jenom doplížil pár bázlivých krůčků. Svým způsobem dobyl světa, po čemž Clifford toužil. Cesty a prostředky...? Zaslouží ty Michaelisovy víc opovržení než Cliffordovy? Je způsob, kterým se chudák vyvrženec prodral a protlačil dopředu osobně a zadními dveřmi, o něco horší než Cliffordův způsob dostávat se na výsluní sebereklamou? Za čubčí bohyně Úspěchu táhnou tisíce supějících psů s vyplazenými

jazyky. Ten, kdo ji dožene první, je opravdový pes mezi psy, když to měříte úspěchem! Takže si Michaelis může vítězně zašťekat.

Kupodivu však nezašťekal. Vrátil se před svačinou s velkou kyticí fialek a lilií a s tímž výrazem zpráskaného psa. Connie by chvillemi ráda věděla, jestli je to jakási maska na odzbrojení protivníka, protože ten výraz byl skoro až příliš utkvělý. Je opravdu takový smutný pes?

Smutně psovský výraz potlačeného já mu vydržel celý večer, třebaže Clifford za ním cítil vnitřní nestoudnost. Connie ji necítila; snad proto, že nebyla namířena proti ženám, jenom proti mužům a jejich dohadům a domněnkám. Právě ta nezničitelná, vnitřně zaměřená nestoudnost v tom zagroškudlovi muže proti Michaelisovi tolik popuzovala. Pány ze společnosti urážela sama jeho přítomnost, ať si ji jak chtěl halil do osvojených dobrých způsobů.

Connie do něho byla zamilovaná, ale dokázala sedět se svým vyžíváním, nechat muže mluvit a neprozradit se. Pokud šlo o Michaelise, byl dokonalý; přesně týž melancholický, pozorný a povznesený mladý muž z předešlého večera, milióny stupňů vzdálený od svých hostitelů, ale chladně hrající do požadované výšky sázek a nikdy, ani na okamžik jim nevycházející vstříc. Connie měla pocit, že na dnešní dopoledne musel zapomenout. Nezapomněl. Ale věděl, na čem je... pořád na tom starém místě za dveřmi, kam patří rození vyvrženci. Nebral to milování vůbec osobně. Věděl, že ho žádné milování nezmění ze psa na pána, kterému každý závidí jeho zlatý obojek, v příjemného společenského pejska.

V podstatě totiž, v nejhlubším skrytu duše, byl vyvrženec a protispoločenský živel a on ten fakt vnitřně přijímal, bez ohledu na to, jak bondstreetsky se nosil navenek. Izolace pro něj byla nezbytnou potřebou; stejně jako pro něj bylo nezbytnou

potřebou zdání konformity a společenského styku s elegantním světem.

Ale příležitostná láska jako zdroj útěchy a zkonejšení měla také něco do sebe a on nebyl nevďečný. Naopak, za trochu přirozené a nenucené laskavosti byl vděčný žhavě a horoucně, skoro až k slzám. Pod povrchem jeho bledé, nehybné tváře, zbavené všech iluzí, vzlykala dětská duše vděčností k ženě a planula touhou být zase s ní, právě tak jako ta vyvržená duše věděla, že jí ve skutečnosti zůstane vzdálen.

Když rozsvěceli svíčky v hale, našel příležitost zeptat se jí:

„Smím přijít?“

„Já přijdu k vám,“ odpověděla.

„Ach, výborně!“

Čekal na ni dlouho..., ale přišla.

Patřil k těm rozechvělým nervózním milencům, u kterých brzy dojde k vyvrcholení a jsou hotovi. Na jeho nahém těle bylo cosi podivně dětského a bezbranného, jako na nahých dětech. Všechna jeho obrana záležela ve vtipu a zchytralosti, ve zchytralosti přímo pudové, a když ta byla vyřazena z činnosti, zdál se dvojnásob nahý a jako dítě s nehotovým a křehkým tělem nějak bezmocně zápasící.

Probouzel v ženě jakýsi divoký soucit a roztoužení a divokou, horoucí tělesnou žádost. Tělesnou touhu v ní neukojil; vždycky byl tak rychle hotov a pak zmalátněl na jejích prsou a sbíral pomalu svou drzost, zatímco ona ležela omámená, zklamaná a ztracená.

Ale pak se brzy naučila nepustit ho a udržet ho v sobě i po jeho vyvrcholení. A on byl přející a podivně potentní; zůstával pevně v ní a oddal se jí, zatímco ona byla aktivní..., divoce, vášnivě aktivní a spěla k svému vlastnímu vyvrcholení. A když cítil šílení, s jakým dosahovala svého ukojení díky jeho tvrdě vztyčené pasivitě, zmocňovala se ho zvláštní pýcha a uspokojení.

„Ach, to je krása!“ šeptala rozechvěle a docela ztichla, přitisknutá k němu. A on tam ležel ve své vlastní izolaci, ale jaksi pyšný.

Zdržel se tenkrát na Wragby jenom tři dny a ke Cliffordovi se choval přesně tak jako první večer. Ke Connii také. Jeho vnější tvářnost se nijak nezbortila.

Psal Connii stejným naříkavě melancholickým tónem, jaký zachovával vždycky, občas vtipně a s nádechem podivné bezpohlavní náklonnosti. Jako by k ní cítil nějakou beznadějnou příchyllost, ale bytostná odloučenost mezi nimi zůstávala stále stejná. Byl beznadějný v samém svém jádru a chtěl být beznadějný. Naději vlastně nenáviděl. „*Une immense espérance a traversé la terre*“, četl kdesi a poznamenal k tomu: „Nesmírná naděje prošla světem – a utopila sakra všechno, co za něco stálo.“

Connie ho vlastně nikdy nechápala, ale svým způsobem ho milovala. A celou tu dobu cítila odraz jeho beznaděje v sobě. Nemohla milovat naplno, docela naplno, bez naděje. A on se svou beznadějí nemohl naplno milovat vůbec.

Dost dlouho tak pokračovali, psali si a setkávali se příležitostně v Londýně. Connie dosud toužila po tom sexuálním vzrušení, kterého s ním mohla dosáhnout svou vlastní aktivitou, jakmile bylo po jeho malém orgasmu. A on dosud toužil poskytovat jí je. Což stačilo k udržení jejich vzájemného vztahu.

A stačilo to, aby jí to dalo jakousi rafinovanou sebejistotu, poněkud zaslepenou a trochu arogantní. Byla to skoro mechanická důvěra ve vlastní síly, a z té pramenila značně povznesená nálada.

Na Wragby byla Connie v náladě přímo ohromné. A podněcovala tou svou probuzenou náladou a spokojeností Clifforda, takže v té době napsal ty nejlepší věci a byl svým zvláštním zaslepeným způsobem téměř šťastný. Sklízел vlastně plody smyslového ukojení, které Connie čerpala z Michaelisovy mužské

pasivity vztyčené v jejím lůně. Jenže o tom se samozřejmě nikdy nedověděl, a kdyby se to dověděl, sotva by byl poděkoval!

Ale když ty dny její velkolepé radostné nálady a podnětnosti pominuly, docela pominuly, a Connie byla mrzutá a nedůtklivá, jak po nich Clifford zase toužil! Kdyby byl věděl, snad by si byl dokonce přál dát ji s Michaelisem zase dohromady.